

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 43 Volume: 9 Issue: 43

Nisan 2016 April 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**SPOR ORGANİZASYONLARINDA GÖNÜLLÜ KATILIMIN İNCELENMESİ: BEDEN EĞİTİMİ
VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA***
**EXAMINING THE PARTICIPATION OF VOLUNTEERS IN SPORTS ORGANIZATIONS: A STUDY
ON PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SCHOOLS STUDENTS**

Çağdaş CAZ**

Semih YILMAZ***

Ali Gürel GÖKSEL****

Hayrettin GÜMÜŞDAĞ*****

Öz

Araştırmanın amacı; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinde gönüllü katılımı spor organizasyonları açısından incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu; Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören 158'i erkek, 58'i kadın olmak üzere toplam 216 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; "Gönüllü Katılım Ölçeği (Palas ve Boz, 2007)" ile araştırmacı tarafından geliştirilen "kişisel bilgi formu" kullanılmıştır. Veriler; betimsel istatistik, t-testi ve Anova kullanılarak analiz edilmiştir, anlamlı farkın hangi gruplar arasında çıktığını bulmak için Tukey testi yapılmıştır. Araştırma sonucunda; kadın öğrencilerin erkek öğrencilere oranla gönüllü olarak, spor organizasyonlarında daha fazla yer aldıkları ve daha önce herhangi bir spor organizasyonunda yer alan öğrencilerin gönüllü olma noktasında daha ilımlı oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Spor, Organizasyon, Gönüllü, Öğrenci.

Abstract

The purpose of the research School of Physical Education and Sport is to examine the terms of the voluntary participation of students in sports organizations. Research to obtain data about the reading level; developed by Palas and Boz (2007), "Voluntary Participation Scale" named scale is applied on 58 female to 158 male to 216 students. Evaluation of the data obtained in the program of SPSS frequencies, independent groups t-test and one-way analysis of variance (Anova), differences arising from the group to find out which part of the Tukey test were applied. As a result, it was found that female students than male students more involved in voluntary sports organizations. Also involved as a volunteer before any sports organization in terms of students were found to be more willing to volunteer.

Keywords: Sport, Organization, Volunteer, Student.

GİRİŞ

Spor organizasyonları; katılımcıların ve seyircilerin katılım gösterdiği, doğrudan ya da dolaylı olarak ekonomik etkiler doğuran, belirli bir süre içerisinde gerçekleştirilen ve genel olarak yoğun bir medya ilgisine sahip olan organizasyonlar olarak ifade edilmektedir. Organizasyonlarda verilen hizmetin maddi olmayan doğası, hizmetin önemini artırmaktadır. Spor organizasyonlarında; ücretli personel, ikincil personel, diğer sektörlerden temin edilen personel ve gönüllüler yer almaktadır (Koşan ve Güneş, 2009:3). Bu bağlamda, Latince "voluntas" kelimesinden türetilen gönüllü kavramı; çalışma ve ailelerine ayırdıkları sürelerin dışında başkalarına yardım etmek üzere kendi iradesiyle hiçbir ücret almadan faaliyette bulunmayı yükümlülük olarak kabul eden kişileri ifade etmektedir (Sentedaps, 2006). Başka bir ifade ile gönüllülük; bireylerin toplumsal sorumluluk anlayışıyla, çıkar gözetmeksizin bilgi, zaman, beceri, deneyim ve kaynaklarını kendi özgür iradeleriyle bir sivil toplum kuruluşunun amacı doğrultusunda kullanmaları olarak tanımlanabilir (Güngör, 2014:4). Herhangi bir spor organizasyonunda gönüllü olarak çalışmayı tercih eden kişi iş hayatında kazandığı konumu/pozisyonu, mevcut yaşam standardı dolayısıyla edindiği tüketim alışkanlıklarını bir kenara

* Bu çalışmanın özeti, 4. Uluslararası Spor Bilimleri Araştırma Kongresi (10-13 Eylül 2015, Çanakkale)'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

** Arş. Gör., Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İstanbul, cagdas.caz@marmara.edu.tr

*** Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İstanbul, semihyilmaz@marmara.edu.tr

**** Arş. Gör. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, aligurelgoksel@mu.edu.tr

***** Doç. Dr., Bozok Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, hgumusdag06@hotmail.com

bırakarak, farklı bir dünyada farklı koşullarda farklılık yaratmaya çalışan yüksek özgüvene sahip kişidir (Özşen, 2012:20).

Gönüllüler organizasyonun sorunsuz sürdürülmesinde zamanlarını ve enerjilerini harcayarak niteliklerini sergilemeye çalışırlar. Bu nedenle organizasyon komiteleri gönüllü olacakların güdülerini, niteliklerini, ihtiyaçlarını ve beklentilerini ayrıntılı olarak saptayarak onlardan azami oranda yararlanmak isterler (Auld ve ark., 2001:32). Gönüllüler, görev aldıkları organizasyonların birçok alanında sorumluluk üstlenebilmektedir. Örneğin, hedef kitleye direkt olarak hizmet sunabilmekte, organizasyona yönetsel konularda yardımcı olabilmekte, halkla ilişkilerin geliştirilmesi ve organizasyona kaynak sağlanması için yardımcı olabilmekte, değişen koşullarda organizasyonun politika ve stratejilerinin geliştirilmesi için fikir beyan edebilmekte ve organizasyonun yönetiminde doğrudan görev alabilmekte veya danışmanlık hizmetleri sunabilmektedirler (Palaz ve Boz, 2007:96). Etkinliğe katılanların memnuniyetleri, gönüllülerin ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanması ile doğru orantılıdır. Bu yüzden üniversite öğrencilerinde potansiyel gönüllülerin güdülerinin analizi, düzenlenecek olan spor organizasyonları öncesinde ve organizasyon esnasında uygulanacak gönüllü yönetiminin başarıya ulaşmasındaki temel verilerden biri olacağı düşünülmektedir. Gönüllü katılıma ilişkin edinilen bilgiler doğrultusunda, bu kavramın düzenlenecek olan spor organizasyonlarında iş yükünün paylaşılması, işlerin ücret talep edilmeden yerine getirilmesi noktasında üniversite öğrencilerini motive etmesi ve gönüllülük hakkında bilgilendirmesi açısından önemli olduğu algılanabilir.

Gönüllülük bireylere bilgi, deneyim, hoşgörü, paylaşımcılık, profesyonel yaklaşım, sorumluluk üstlenme gibi nitelikler kazandırır. Gönüllülükte bireyler bir kazanç beklentisinde bulunmamalarına rağmen, en büyük kazanım edindikleri yetkinliktir (Özşen, 2012:22). Bu bakımdan mevcut çalışma ile BESYO öğrencileri bu tür yetkinlikleri elde etme ve gönüllü katılıma olan ilginin artacağı düşüncesi ile çalışmanın sonuçlarının önemli olacağı düşünülmektedir. Konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde bazı araştırmacıların; Şenduran ve ark., (2012); Görkemli ve ark., (2014); Şentuna (2013); Kılıç ve ark., (2009); Erturan, (2014); Harman ve Doherty (2014); Peachey ve ark., (2015); Palas ve Boz, (2007); Wang, (2004); Giannoulakis ve ark., (2008); Şenduran ve Donuk, (2009); Mercin, (2010); Erkan ve ark., (2012); Jehle ve ark., (2012); Palabıyık, (2011); Koşan ve Güneş, (2009); Møller ve ark., (2015); Vogiatzis ve Vito, (2015); Baim ve ark., (2015); Erdal, (2007) gönüllülük ve olimpiyat oyunları ile ilgili çalışmalar yaptıkları saptanmıştır.

Detaylı literatür taraması sonucunda, gönüllülük ve BESYO öğrencileri ile ilişkili çalışmalara rastlanılmamıştır. Bu nedenle mevcut çalışmanın, elde edilen sonuçlar neticesinde alana önemli bir katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca, çalışma ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin gönüllü katılımdaki amaç, istek ve beklentileri tespit edilmiş olacaktır. Bu düşüncelerden hareketle mevcut çalışmanın amacı; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinde gönüllü katılımı spor organizasyonları açısından incelenmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

(1) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinden toplanan verilerin ölçek puan dağılımı nasıldır?

(2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinde gönüllü katılım, cinsiyet değişkeni açısından farklılık göstermekte midir?

(3) Yaş değişkeni BESYO öğrencileri açısından değerlendirildiğinde spor organizasyonlarına katılımda etken midir?

(4) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinde aktif olarak spor yapan ile yapmayanlar arasında gönüllü olma açısından farklılık var mıdır?

(5) Daha önce bir spor organizasyonunda yer almak gönüllü katılıma etki etmekte midir?

(6) Spor organizasyonuna katılma noktasında, farklı bölümlerde okuyan öğrenciler arasında farklılık var mıdır?

(7) Sınıf değişkeni spor organizasyonlarına katılımda farklılığa yol açmakta mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma Grubu

Çalışmanın araştırma grubunu; Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Spor Yöneticiliği Bölümü ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü)'nda öğrenim gören 58 (% 26,9)'i kadın, 158 (% 73,1)'i ise erkek olmak üzere toplam 216 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak; “Gönüllü Katılım Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. “Gönüllü Katılım Ölçeği”; Fritz ve ark., (2003); Boz ve Verma (2001) ve Culp III (1997)’un konuyla ilgili yapmış oldukları çalışmalar göz önünde bulundurularak Palas ve Boz (2007) tarafından hazırlanmış ve geçerlik-güvenirliliği yapılmıştır. Ölçek, toplam 23 madde ve 3 alt boyuttan; Özgeçiliğe dayalı nedenler (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9. maddeler), Başarıya dayalı nedenler (11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19 ve 20. maddeler), Birleşmeye dayalı nedenler (10, 14, 21, 22 ve 23. maddeler)’den oluşmakta ve 5’li likert (5=Kesinlikle Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılmıyorum, 1=Kesinlikle Katılmıyorum) şeklinde puanlanmaktadır. Bu çalışma kapsamında ölçekten alınabilecek en yüksek puan 113, en düşük puan ise 31’dir. Ayrıca, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve katılımcıların cinsiyet, yaş, aktif olarak spor yapma, daha önce herhangi bir spor organizasyonunda gönüllü olarak yer alma, sınıf ve bölüm değişkenleri hakkında bilgi edinmeye yönelik kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı, bu çalışma kapsamında “.905” olarak hesaplanmıştır. Alfa katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği şu şekilde yorumlanır: $0.00 \leq \text{alfa} \leq 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir, $0.40 \leq \text{alfa} \leq 0.60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşüktür, $0.60 \leq \text{alfa} \leq 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir, $0.80 \leq \text{alfa} \leq 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir (Kalaycı, 2008). Bu sonuca (.905) göre, çalışmanın güvenirliliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı, öğrencilerin ders saati öncesinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere veri toplama aracı dağıtılmadan önce prosedür gereği veri toplama aracının doldurulması hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Çalışmada gönüllü katılım ilkesi esas alınmış ve sadece çalışmaya katılım göstermek isteyen öğrencilere anket dağıtılmıştır. Araştırmacı tarafından toplanan anket formları (216 adet) değerlendirilmek üzere bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında öğrencilerden toplanan veriler; betimsel istatistik, bağımsız iki grup için T-testi ve çoklu karşılaştırmalar için Anova kullanılarak analiz edilmiştir. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için Tukey HSD yapılmıştır. Ölçeğin güvenirliliği, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları hesaplanarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1: Katılımcılara Ait Demografik Özellikler

Yaş	N	%
18-20 yaş	65	30,1
21-23 yaş	107	49,5
24 yaş ve üstü	44	20,4
Cinsiyet		
Kadın	58	26,9
Erkek	158	73,1
Aktif olarak spor yapma		
Evet	151	69,9
Hayır	65	30,1
Spor organizasyonlarında gönüllü olarak yer alma		
Evet	151	69,9
Hayır	65	30,1
Bölüm		
Beden Eğitimi ve spor Öğretmenliği	91	42,1
Spor Yöneticiliği Bölümü	60	27,8
Antrenörlük Eğitimi Bölümü	65	30,1
Sınıf		
1.sınıf	50	23,1
2.sınıf	67	31,0
3.sınıf	36	16,7
4.sınıf	63	29,2
Toplam	216	100,0

Tablo 1, katılımcıların demografik bilgilerini göstermektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin 58 (% 26,9)’i kadın, 158 (% 73,1)’ü ise erkektir. Toplam 216 öğrenci yaş gruplarına ayrıldığında, 18-20 yaş grubunda 65 (% 30,1) öğrenci, 21-23 yaş grubunda 107 (% 49,5) öğrenci, 24 yaş ve üstü grupta ise 44 (% 20,4) öğrenci yer almaktadır. Aktif olarak spor yapan 151 (% 69,9) öğrenci var iken, 65 (% 30,1) öğrencinin ise aktif olarak spor yapmadığı tespit edilmiştir. Daha önce bir spor organizasyonunda yer alanlar, 151 (% 69,9) öğrenci iken, yer almayanlar 65 (% 30,1) öğrencidir. Beden Eğitimi ve Spor

Öğretmenliği Bölümü'nde 91 (% 42,1), Spor Yöneticiliği Bölümü'nde 60 (% 27,8), Antrenörlük Eğitimi Bölümü'nde ise 65 (% 30,1) öğrenci öğrenim görmektedir. Bu bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin 50 (% 23,1)'si 1. sınıfta, 67 (% 31,0)'si 2. sınıf, 36 (% 16,7)'si 3. sınıfta ve 63 (% 29,2)'ü ise 4. sınıfta öğrenim görmektedir.

Tablo 2: Ölçek Puan Dağılımı

	N	Min.	Max.	\bar{x}	Ss	Skewness	Kurtosis
Gönüllülük	216	31,00	113,00	79,67	14,85	-,752	,791

Araştırma kapsamında çalışmaya katılan toplam 216 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirildiğinde, Gönüllü Katılım Ölçeği'nden aldıkları puanların aritmetik ortalaması 79,67'dir. Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) katsayıları incelendiğinde katılımcılardan toplanan verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu görülmektedir. Mevcut çalışma kapsamında ölçekten alınabilecek minimum puan 31,00, maksimum puan 113,00 iken Standart sapma değeri ise 14,85'tir (Tablo 2).

Tablo 3: Cinsiyet Değişkenine Göre, Gönüllü Katılıma Ait Alt Boyutlara İlişkin Katılımcıların Görüşlerini Gösteren T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	P
Özgecilik	Kadın	58	32,36	6,78	2,012	,046*
	Erkek	158	30,26	6,78		
Başarı	Kadın	58	38,12	6,33	3,183	,002*
	Erkek	158	34,86	7,52		
Birleşme	Kadın	58	17,51	4,21	2,060	,041*
	Erkek	158	16,24	3,97		

*p<0,05

Tablo 3'e bakıldığında, BESYO öğrencilerinin cinsiyet değişkeninde gerçekleştirilen t-testi sonucuna göre; gönüllü katılıma ait alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Özgecilik (p=,046<0,05; \bar{x} kadın= 32,36> \bar{x} erkek= 30,26); Başarı (p=,002<0,05; \bar{x} kadın= 38,12> \bar{x} erkek= 34,86); Birleşme (p=,041<0,05; \bar{x} kadın= 17,51> \bar{x} erkek= 16,24). Bu bulgu, anlamlı farklılığın kadın öğrenciler lehine çıktığını göstermektedir. Benzer şekilde, kadın öğrencilerin herhangi bir organizasyonunda erkek öğrencilere oranla daha fazla gönüllü katılımcı olmak istedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 4: Aktif Olarak Spor Yapma Değişkenine Göre, Gönüllü Katılıma Ait Alt Boyutlara İlişkin Katılımcıların Görüşlerini Gösteren T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Aktif Olarak Spor İle İlgilenme	N	\bar{x}	Ss	t	P
Özgecilik	Evet	151	30,78	6,96	-,154	,877
	Hayır	65	30,93	6,57		
Başarı	Evet	151	35,92	7,87	,647	,519
	Hayır	65	35,29	5,99		
Birleşme	Evet	151	16,53	4,19	-,258	,797
	Hayır	65	16,69	3,79		

*p<0,05

Tablo 4, gönüllüğe ait alt boyutlarda aktif olarak spor yapan ile yapmayan öğrenciler arasında anlamlı farklılığın olmadığını göstermiştir. Özgecilik (p=,877>0,05, \bar{x} hayır= 30,93> \bar{x} evet= 30,78); Başarı (p=,519>0,05, \bar{x} evet= 35,92> \bar{x} hayır= 35,29); Birleşme (p=,797>0,05; \bar{x} hayır= 16,69> \bar{x} evet= 16,53). Bu bulgu, BESYO öğrencileri açısından herhangi bir spor organizasyonunda yer almak istemenin öğrencilerin aktif olarak spor yapıp yapmadıkları ile ilişkili olmadığını göstermektedir.

Tablo 5: Spor Organizasyonlarında Yer Alma Değişkenine Göre, Gönüllülüğe Ait Alt Boyutlara İlişkin Katılımcıların Görüşlerini Gösteren T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Gönüllü olarak yer almak	N	\bar{x}	Ss	t	P
Özgecilik	Evet	151	31,25	7,03	1,389	,166
	Hayır	65	29,84	6,28		
Başarı	Evet	151	36,49	7,18	2,342	,020*
	Hayır	65	33,96	7,49		
Birleşme	Evet	151	17,10	3,74	2,929	,008*
	Hayır	65	15,36	4,53		

*p<0,05

BESYO öğrencilerinin daha önce herhangi bir spor organizasyonunda yer alma değişkenine göre; Başarıya dayalı nedenler ($p=,020<0,05$; \bar{x} evet= 36,49> hayır= 33,96) ile Birleşmeye dayalı nedenler ($p=,008<0,05$; \bar{x} evet=17,10> hayır=15,36) alt boyutlarda daha önce bir spor organizasyonunda yer alan öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiş. Fakat Özgeciliğe dayalı nedenler alt boyutunda iki grup arasında bir fark tespit edilememiştir ($p=,166>0,05$; \bar{x} evet=32,25> hayır=29,84) (Tablo 5). Bu bulgu, herhangi bir spor organizasyonunda yer alan öğrencilerin, daha önce spor organizasyonunda yer almayan öğrencilere kıyasla gönüllü olma noktasında daha duyarlı olduklarını göstermektedir.

Tablo 6. Yaş Değişkenine Göre, Gönüllülüğe Ait Alt Boyutlara İlişkin Katılımcıların Görüşlerini Gösteren Anova Sonucu

Alt Boyutlar	Yaş	N	\bar{x}	Ss	F	P	Fark
Özgecilik	18-20 yaş	65	30,83	6,751	,128	,880	
	21-23 yaş	107	31,00	6,626			
	24 yaş ve üstü	44	30,38	7,564			
Başarı	18-20 yaş	65	35,52	8,694	,060	,942	
	21-23 yaş	107	35,90	6,659			
	24 yaş ve üstü	44	35,63	6,941			
Birleşme	18-20 yaş	65	15,38	4,595	4,169	,017*	18-20 yaş ve 21-23 yaş grubu
	21-23 yaş	107	17,13	3,624			
	24 yaş ve üstü	44	17,02	3,973			

* $p<0,05$

Anova testi sonucuna göre, öğrencilerin yaş değişkenine ait istatistikî bilgiler tablo 6'da gösterimiştir. Bu bulguya göre; Birleşme alt boyutunda iki yaş gurubu arasında anlamlı fark tespit edilmiş ($p=,017<0,05$) ve bu fark 21-23 yaş grubunda yer alan öğrenciler lehine (\bar{x} 21-23 yaş= 17,13> \bar{x} 18-20 yaş= 15,38) anlamlı çıkmıştır. Fakat diğer alt boyutlarda herhangi bir farka rastlanılmamıştır Özgecilik ($p=,880>0,05$) ve Başarı ($p=,942>0,05$). Bu bulguya göre, Birleşme boyutunda 21-23 yaş grubunda yer alan öğrencilerin 18-20 yaş grubunda yer alan öğrenciler ile 24 yaş ve üstü kategoride yer alan öğrencilere oranla gönüllü katılım noktasında birleşme kavramına daha fazla önem verdikleri anlaşılmaktadır. Ancak Özgecilik ve Başarı alt boyutlarında ise üç yaş grubunda yer alan BESYO öğrencilerinin spor organizasyonlarına katılımı noktasında benzer eğilim gösterdiklerini söyleyebiliriz.

Tablo 7. Bölüm Değişkenine Göre Gönüllülüğe Ait Alt Boyutlara İlişkin Katılımcıların Görüşlerini Gösteren Anova Sonucu

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{x}	Ss	F	P	Fark
Özgecilik	Beden Eğitimi ve Spor Öğret.	91	31,43	7,182	2,991	,052	
	Spor Yöneticiliği	60	29,01	6,331			
	Antrenörlük Eğitimi	65	31,64	6,570			
Başarı	Beden Eğitimi ve Spor Öğret.	91	34,40	7,624	3,100	,047*	Beden Eğitimi Öğret.-Spor Yöneticiliği
	Spor Yöneticiliği	60	37,36	6,886			
	Antrenörlük Eğitimi	65	36,09	7,136			
Birleşme	Beden Eğitimi ve Spor Öğret.	91	16,56	4,266	,119	,888	
	Spor Yöneticiliği	60	16,78	4,121			
	Antrenörlük Eğitimi	65	16,43	3,774			

* $p<0,05$

Tablo 7'de, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin Anova testi sonucu yer almaktadır. Bu sonuca göre, Başarı alt boyutunda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ve Spor Yöneticiliği Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı fark tespit edilmiş ($p=,047<0,05$) ve bu fark Spor Yöneticiliği Bölümünde öğrenim gören öğrenciler lehine (\bar{x} Spor Yöneticiliği Bölümü= 37,36> \bar{x} Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği= 34,40) anlamlı çıkmıştır. Fakat Gönüllülük ($p>0,05$) ve Özgecilik ($p>0,05$) alt boyutlarında herhangi bir fark tespit edilememiştir. Anova sonucu, Gönüllü katılımın Başarı alt boyutunda Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrencilere oranla daha başarılı olduklarını göstermiştir. Fakat, Özgecilik ve Birleşme alt boyutlarında ise üç bölümde öğrenim gören öğrencilerin Gönüllü olma noktasında benzer eğilime sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 8. Sınıf Değişkenine Göre Gönüllülüğe Ait Alt Boyutlara İlişkin Katılımcıların Görüşlerini Gösteren Anova Sonucu

Alt Boyutlar	Sınıf	N	\bar{x}	Ss	F	P	Fark
Özgecilik	1.sınıf	50	31,62	6,942	,682	,564	
	2.sınıf	67	30,29	6,329			
	3.sınıf	36	29,88	8,105			

	4.sınıf	63	31,30	6,529			
Başarı	1.sınıf	50	37,14	7,759	5,659	,001*	1.sınıf-2.sınıf 4.sınıf
	2.sınıf	67	32,83	7,871			
	3.sınıf	36	36,11	6,567			
	4.sınıf	63	37,49	5,967			
Birleşme	1.sınıf	50	16,56	4,081	6,228	,000*	1.sınıf-2.sınıf 4.sınıf
	2.sınıf	67	15,11	3,967			
	3.sınıf	36	16,69	4,248			
	4.sınıf	63	18,09	3,550			

*p<0,05

Sınıf değişkeni Anova testi sonucuna göre, Başarı ($p=,001<0,05$; $\times \square$ 4.sınıf=37,49> $\times \square$ 1.sınıf= 37,14> $\times \square$ 2.sınıf= 32,83) ile Birleşme ($p=,000<0,05$; $\times \square$ 4.sınıf=18,09> $\times \square$ 1.sınıf= 16,56> $\times \square$ 2.sınıf= 15,11) alt boyutlarında öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ve bu fark 4.sınıfta öğrenim gören öğrenciler lehine anlamlı çıkmıştır. Fakat özgeçelik alt boyutunda herhangi bir fark tespit edilememiştir ($p=,564>0,05$) (Tablo 8). Bu bulgu ile, 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilere kıyasla gönüllü olma noktasında daha başarılı ve birleşme olgusuna daha yakın oldukları görülmektedir.

TARTIŞMA

Toplanan verilerden elde edilen sonuçlar mevcut araştırmanın bu bölümünde tartışılmıştır. Araştırma kapsamında iç güvenilirlik katsayısı $\alpha= ,095$ olarak tespit edilmiş ve bu sonucun oldukça güvenilir olduğu belirlenmiştir. Ancak, Şenduran ve Donuk (2009) tarafından yapılan çalışmanın iç güvenilirlik katsayısı ise $\alpha= ,0816$ olarak belirlenmiştir. Mevcut çalışmaya 158'i erkek, 58'i kadın olmak üzere toplam 216 öğrenci katılım göstermiştir. Görkemli ve ark., (2004) tarafından üniversite öğrencilerine yapılan çalışmaya 303'ü erkek, 197'si kadın öğrenci; Şenduran ve ark., (2012) tarafından toplum bireylerine yapılan çalışmaya 213'ü erkek, 154'ü kadın birey; Koşan ve Güneş (2009) tarafından yapılan çalışmaya 660'ı erkek, 383'ü kadın olmak üzere ise toplam 1043 üniversite öğrencisi dahil edilmiştir. Mevcut çalışmaya katılan üniversite öğrencileri 18-20 yaş, 21-23 yaş ve 24 ve üzeri yaş grubunda yer almaktadırlar. Kılıç, Yılmaz ve Şahin (2009) tarafından beden eğitimi öğretmenlerine yapılan çalışmada katılımcıların 26-30 yaş, 31-35 yaş ve 41-50 yaş kategorisinde yer aldıkları tespit edilmiştir. Palaz ve Boz (2007)'un üniversite mezunu öğrencilere yaptığı çalışmada ise katılımcıların 30 ve altı yaş, 31-40 yaş, 41 ve üzeri yaş grubunda yer aldıkları belirlenmiştir. Özşen (2012) tarafından 202 gönüllü katılımcıya yapılan çalışmada katılımcılar, 11-20 yaş, 21-30 yaş, 31-40 yaş ve 41-50 yaş grubunda yer almışlardır. Tüm bu sonuçlar, gönüllü katılımın neredeyse hemen hemen tüm yaş grubu bireyler üzerinde yapıldığını göstermektedir.

Mevcut çalışmanın cinsiyet değişkeni değerlendirilmiş ve kadın öğrenciler lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Ancak, Özşen (2012) tarafından 202 gönüllü birey üzerinde yapılan çalışmada kadın ve erkekler arasında herhangi bir fark tespit edilememesi, mevcut çalışmanın sonucu ile örtüşmemektedir.

SONUÇLAR

Araştırma kapsamında elde edilen veriler gerekli analize tabi tutulduktan sonra ortaya çıkan sonuçlar şu şekilde sıralanmaktadır. Araştırmaya üç farklı bölümden toplam 216 BESYO öğrencisi katılım göstermiştir. Toplanan veriler analiz edildikten sonra, verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler cinsiyet değişkeni açısından test edilmiş ve gönüllü katılım gösterme eğilimi noktasında kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuca göre; herhangi bir spor organizasyonunda gönüllü olarak yer almanın kadın öğrenciler açısından daha ilgi çekici olduğu ve gönüllü olarak yer almanın kendileri açısından olumlu olacağı söylenebilir. Ayrıca kadın öğrenciler lehine böyle bir sonucun çıkması, kadın öğrencilerin sorumluluk, hassasiyet, ilgi, merak ve yardımseverlik konularında daha hassas olduklarını da gösterir diyebiliriz. Diğer bir sonuca göre; aktif olarak spor yapan ile yapmayan öğrenciler arasında herhangi bir spor organizasyonunda gönüllü olarak yer alma sorusu irdelenmiş ve herhangi bir fark tespit edilememiştir. Yani hem aktif olarak spor yapan hem de spor yapmayan öğrencilerin gönüllü olarak spor organizasyonlarında yer alma noktasında benzer eğilim gösterdiklerini söyleyebiliriz. Bir diğer sonuca göre; daha önce herhangi bir spor organizasyonunda yer alan öğrencilerin, yer almayan öğrencilere oranla gönüllü olma noktasında daha hassas ve duyarlı olduklarını ve gönüllü katılımcı olmak istediklerini de söyleyebilir. Böyle bir sonucun çıkmasında, daha önce herhangi bir spor organizasyonuna katılım gösteren öğrencilerin yaşamış oldukları heyecan, kazanmış oldukları deneyim, yeni arkadaşlar ve çevre edinmek istemeleri etkilidir diyebiliriz.

Yaş değişkeni değerlendirildiğinde, 18-20 yaş grubu ile 21-23 yaş grubu arasında 21-23 yaş grubu lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Anlamlı farkın bu yaş grubu lehine çıkmasında, bu kategoride yer alan öğrencilerin daha olgun düşündükleri, daha duyarlı oldukları, işin ciddiyetini kavrama noktasında daha hassas oldukları etkilidir denebilir. Ayrıca, bu yaş grubundaki öğrencilerin, genel olarak üniversitede üst sınıflarda yer aldığı düşünülürse hem ders yükünün hafiflemesi hem de buldukları okul ve ortama uyum sağlamaları nedeniyle dış bir etkene (bir organizasyonda gönüllü katılımcı olmak) karşı daha ılımlı ve mantıklı yaklaşımları, anlamlı farkın lehine çıkmasında etkili olmuştur. Öğrencilerin öğrenim gördüğü bölüm analize tabi tutulmuş ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü ile Spor Yöneticiliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrenciler arasında gönüllülük ölçeğinin "başarı" alt boyutunda, Spor Yöneticiliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrenciler lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Farkın Spor Yöneticiliği Bölümü'nde öğrenim gören öğrenciler lehine çıkmasında bu bölümde okuyan öğrencilerin yönetim ve yönetme kabiliyetlerinin biraz daha ön plana çıkması ve o yönde eğitim almaları nedeniyle herhangi bir organizasyonunda görev almak istemeleri ön plana çıkmıştır. Bir diğer sonuca göre katılımcıların öğrenim gördüğü sınıf değişkeni irdelenmiş, 1, 2 ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında 4. sınıfta öğrenim gören öğrenciler lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Farkın son sınıfta öğrenim gören öğrenciler lehine çıkmasında bu sınıfta okuyan öğrencilerin daha olgun düşüncelere sahip olmaları, 4 yıl boyunca aldıkları derslerin kendilerine birçok konuda alt yapı oluşturması, okudukları süre boyunca katılmış oldukları organizasyonların, kampların gönüllü olmak gibi toplumsal bir sorumluluk yarattığını söyleyebiliriz.

ÖNERİLER

- Spor organizasyonu ve gönüllülük ile ilgili yapılacak çalışmalarda bağımlı değişken sayısı artırılmalı, bağımsız değişken sayısı çeşitlendirilmelidir.
- Yapılacak çalışmalarda araştırma grubu geniş tutulmalıdır. Bu bağlamda farklı üniversitelerin BESYO'larında öğrenim gören öğrenciler çalışmalara dâhil edilmelidir.
- Gönüllü katılım hakkında öğrencilerin aydınlatılması sağlanmalı, heveslendirilmesi gerekli ve bu bağlamda çalışmalar başlatılmalı, eğitimler verilmeli, seminerler düzenlenmelidir.
- Bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte çağımızın en popüler iletişim aracı olan sosyal medya vasıtası ile gençlerin spor organizasyonlarında gönüllü olmalarını teşvik edilmeli ve bu konuda özendirici çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AULD, C ve Cuskelly, G (2001). "Behavioral characteristics of Volunteers: Implications for community sport and recreation organizations", *Australian Parks and Leisure*, C.4, S.2, s. 29-37.
- BAIM, D.V., Goukasian, L ve Misch, M.B (2015). "Olympic Sponsorships, Stock Prices and Trading Activity", *International Journal of Sport Finance*, C.10, S.2, s. 176-195.
- BOZ, I., ve Verma, S. (2001). Factors influencing adult volunteer 4-H leadership in Louisiana. Proceedings of the 17th Annual Conference of Association for International Agricultural and Extension Education, April 4-7 Baton Rouge, Louisiana USA.
- CULP III, K (1997). "Motivating and retaining adult volunteer 4-H leaders", *Journal of Agricultural Education*, C. 38, S.2, s.1-7.
- ERDAL, Rıza (2007). *Olimpiyat oyunları ve olimpiik sporlar*, İstanbul: Baskı evi matbaacılık.
- ERKAN, S., Özbay, Y., Cihangir, Z ve Terzi, Ş (2012). "Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Yardım Aramaya Gönüllülük Düzeylerinin Yordanması", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, C.12, S.1, s.25-42.
- ERTURAN, E.E (2014). "Youth Volunteering in Sport: A Case Study of The Benefits of The European Voluntary Service for a Sport Organization", *Physical Culture and Sport, Studies and Research*, C.14, s.71-85.
- FRITZ, S., Karmazin, D., Barbuto, J. J ve Burrow, S (2003). "Urban and rural 4-H adult volunteer leaders' preferred forms of recognition and motivation", *Journal of Extension*, C.42, S.3, s.1-13.
- GIANNOULAKIS, C., Wang, C ve Gray, D (2008). "Measuring Volunteer Motivation In Mega-Sporting Events", *Event Management*, C. 11, s.191-200.
- GÖRKEMLİ, H.N., Matr, L., Çelik, C ve Seki, Ö (2014). "Kent İmajı Açısından Olimpiyatlar: Selçuk Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama", *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, C.2, S.3, s. 178-196.
- GÜNGÖR, N (2014). *Spor Organizasyonlarındaki Gönüllülük Kavramı ve Türkiye'deki Yansımaları*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- HARMAN, A ve Doherty, A (2014). "Western University The Psychological Contract Of Volunteer Youth Sport Coaches", *Journal of Sport Management*, C. 28, s. 687-699.
- JEHLE, A., Miller, M.K ve Kimmelmeier, M (2012). "How Voluntariness of Apologies Affects Actual and Hypothetical Victims' Perceptions of the Offender", *The Journal of Social Psychology*, C.152, S.6, s.727-745.
- KALAYCI, Şeref (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- KILIÇ, H., Yılmaz, S ve Şahin, İ (2009). "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Olimpiyatlar Hakkındaki Farkındalığı", *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, C.20, S.2, s.51-58.
- KOŞAN, A ve Güneş, E (2009). "Gönüllülük ve Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.13, S.2, s.1-18.

- MERCİN, L. (2010). "1992'den Günümüze Yaz Olimpiyat Oyunları Afişlerinin İncelenmesi", *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, C.2, S.4, s.1-15.
- MÖLLER, J.B., Larsson, B ve Aagaard, P (2015). "Physical requirements in Olympic sailing", *European Journal of Sport Science*, C.15, S.3, s.220-227.
- ÖZŞEN, G (2012). *2010 Dünya Basketbol Şampiyonasında Görev Alan Gönüllü Katılımcıların Beklentilerinin Karşılanıp Karşılanmadığının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- PALABIYIK, H (2011). "Gönüllülük ve Yerel Hizmetlere Gönüllü Katılım Üzerine Açıklamalar", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, C.9, S.1, s.83-114.
- PALAZ, S ve Boz, İ (2007). "Üniversite Mezunu Yetişkinlerin Organizasyonlarda Gönüllü Hizmet Vermesini Etkileyen Faktörler", *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.11, S.19, s.95-106.
- PEACHEY, J.W., Bruening, J., Lyras, A., Cohen, A ve Cunningham, G.B (2015). "Examining Social Capital Development Among Volunteers of a Multinational Sport-for-Development Event", *Journal of Sport Management*, C.29, s.27-41.
- ŞENDURAN, F ve Donuk, B (2009). "Beden Eğitimi Öğretmenleri ve Akademisyenlerin Olimpiyat Oyunları Hakkındaki Görüşleri", *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, C.20, S.2, s.40-50.
- ŞENDURAN, F., Şahin, S., Bastık, C ve Gümüşdağ, H (2012). "Toplumdaki Bireylerin Olimpiyat Oyunları Hakkında Yaklaşımları", *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.5, S.2, s.105-117.
- SENTEDALPS, S (2006). *Sports Event Network for Tourism and Economic Development of the Alpine Space, Guide book for the management of sport event volunteers. How to manage human resources?* Alain Ferrand (Editor), Nicolas Chanavat et al. Chavannes-Lausanne: IDHEAP.
- ŞENTUNA, M (2013). "Gençlik, Pop-Spor Kültürü Ve Olimpiyatlar", *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, C.1, S.1, s.112-121.
- VOGIATZIS, I ve Vito, G.D (2015). "Physiological assessment of Olympic windsurfers", *European Journal of Sport Science*, C.15, S.3, s.228-234.
- WANG, P.Z (2004). "Assessing Motivations for Sports Volunteerism", *Advances in Consumer Research*, C.31, s.420-425.